

2021

UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ

#12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ
EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

2021

ЖУРНАЛ ОНОВЛЮЄ КОМАНДУ
ІДЕ ПОШУК НОВОГО ФОРМАТУ

**НА ЕКОНОМІКУ
ВПЛИВАЄ ВСЕ**

**EVERYTHING AFFECTS
ECONOMICS**

ТОБТО, ГОВОРИМО ПРО ШЛЯХИ ДО СТАНОВЛЕННЯ
МОДЕРНОЇ НАЦІЇ? МОДЕРНОЇ КРАЇНИ?

А що воно таке - модерна країна?

ЦЕ ТАКЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕ БІЛЬШІСТЬ РОЗУМІЄ
ТРЕНДИ ЕВОЛЮЦІЇ ПРИРОДИ ТА ЛЮДСТВА
І МОДЕРНА В СВОЇЙ ПОВЕДІНЦІ?

А що таке модерна поведінка у відсталій країні?

У наступних номерах журналу – економічні, політичні,
кліматичні, соціальні та інші актуальні тенденції

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ
ukreconomist@ukr.net

*Існує китайське прокляття, що говорить:
«Нехай він живе у цікаві часи».
Подобається нам це чи ні,
але ми живемо в цікаві часи...*

Роберт КЕННЕДІ

2021-го грудень

*Все-таки ми живемо у цікавий час...
Звичайно приємно, коли через кілька
років представники громади позитивно
оцінюють результати твоєї роботи
та ще й на сторінках газети Верховної
Ради, хоча тоді, одразу після
Євромайдану і початку російської
агресії, часи теж були дуже цікавими...
А так хотілося б пожити в Україні,
про яку розповідають чиновники у своїх
доповідях, із щорічно зростаючим ВВП,
500-доларовою середньою зарплатою,
відремонтованими дорогами
та протидією корупції. Може вона
десь і існує, така-собі чи то «країна
у смартфоні», чи то у паралельній
звітно-довідній реальності, а ми
її просто не помічаємо?
Але перспективи в нас чудові,
варто у цьому переконатися хоча б
ознайомившись із роботами майбутніх
українських економістів.*

На економіку впливає все!

*З повагою до наших передплатників
і читачів та найкращими
побажаннями у Новому році
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошніченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
В Україні	4
Економічна думка	
Ми всі – добросерді вчені, стали на помилковий шлях надії на соціалістичні ідеї... (інтерв'ю з Нобелівським лауреатом Полом Самуельсоном)	6
Про економіку відверто...	10
Країна, регіон, громада	
О.ІВАШКО Рівний шлях Кривого Озера	11
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «СУЧАСНІ ТРЕНДИ МОРЕГОСПОДАРІЮВАННЯ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	14
- Економічна політика України в контексті розвитку світової економіки	14
- Цифровізація економіки як пріоритетний напрям піднесення морської індустрії	47
- Фінанси сталого розвитку	70
- Драйвери та тренди управління морським господарським комплексом	81
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	96
Конкурс наукових есе «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ»	109
Аналітика, статті, публікації	
Г.ЄФІМОВА, І.СЕМІЛЕТ Франчайзинг як форма ведення бізнесу: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні	116

Роберт Френсіс Кеннеді (20.11.1925, Бруклайн, США – 06.06.1968, Лос-Анджелес, США) – американський політик і державний діяч, помер після поранення під час президентської виборчої кампанії, один з двох молодших братів вбитого президента Джона Ф. Кеннеді. Наведено цитату з «Промови надії» перед членами Національної спілки студентів Південної Африки в Університеті Кейптауна (ПАР, 6 червня 1966 р.), що вважається його найбільшим і найвідомішим виступом. Сучасними дослідниками не підтверджується китайське походження наведеного виразу і приводяться такі приклади як «краще бути собакою в епоху спокою, ніж людиною в епоху хаосу» та «світ, що змінюється, породжує героїв» (ред.)

Морське Єдине Вікно. Ця Конвенція спрямована на підтримку передачі, отримання та реагування на інформацію, необхідну для переходу до повномасштабних морських єдиних вікон (MSWs), наприклад: прибуття, перебування та вибуття суден, осіб та вантажів за допомогою електронного обміну даними.

3. Створення функціонуючої загальної портової системи (ЦУП) - платформи для оптимізації, управління та автоматизації портових та логістичних процесів за допомогою єдиного представлення даних у транспортному та логістичному ланцюжку.

4. Розробка системи управління портами (PMS), яка дозволить портовій владі контролювати весь рух у портах за допомогою єдиного цифрового інтерфейсу та управляти портовою інфраструктурою, такою як портові виклики, збори, журнали, відходи, небезпечні вантажі, планувальник, вантаж, перевірки, дозволи, послуги, безпека та активи.

5. Перехід до розумної моделі портів (портам з розвиненим технічним та інституційним потенціалом). Смарт-порти використовують

нові та рушійні технології, такі як штучний інтелект, просунута аналітика, інтернет речей (IoT), технологія п'ятого покоління (5G), автономні системи.

Пандемія показала, що судноплавство залишається провідним чинником, що сприяє розвитку світової торгівлі. З урахуванням стратегічної ролі індустрії судноплавства застосування цифрових технологій може принести широкі економічні вигоди та сприяти більш активному та сталому підйому, особливо у країнах із низьким та середнім рівнем доходу. Наслідки впровадження цифрових технологій вийдуть далеко за межі морського сектору.

Список використаних джерел:

1. The World Bank, 2020. "Accelerating Digitization: Critical Actions to Strengthen the Resilience of the Maritime Supply Chain." World Bank, Washington, DC. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO

2. Find the HTML version of the IMO Compendium online: <https://svn.gefeg.com/svn/IMOCompendiumCurrent/index.htm>.

УДК 629.5:331.101.262

ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУДНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Наталія Тубальцева, Микола Фатєєв, Анатолій Тубальцев

У Морській доктрині України на період до 2035 р. закладені основні напрямки відродження суднобудування, які передбачають створення умов для залучення іноземних інвестицій, збереження, розвитку та ефективного використання високого виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу суднобудівної промисловості. Ці кроки допоможуть наростити обсяги виробництва на українських підприємствах з метою забезпечення економічних інтересів держави [1]. Для виконання цих завдань в Морській доктрині заплановано розробка та реалізація комплексного плану оновлення кадрового потенціалу суднобудування відповідно до інноваційної моделі розвитку морської індустрії, у тому числі відновлення системи післядипломної підготовки фахівців.

Метою є дослідження процесу підготовки та підвищення кваліфікації фахівців для суднобудівної галузі.

Для успішного функціонування суднобудівної галузі необхідно в першу чергу організу-

Natalia Tubaltseva, PhD (Economics), associate professor,
Mykola Fateev, PhD (Technical), Professor,
Anatoly Tubaltsev, associate professor,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Formation of labor potential of the shipbuilding industry of Ukraine

The research is devoted to the issues of labor potential formation of the Ukrainian shipbuilding industry. The organization of training and advanced training of specialists for the shipbuilding industry in educational institutions are analyzed. The paper reveals that Ukraine has sufficient opportunities to train highly qualified specialists in the shipbuilding industry

Keywords: shipbuilding industry, infrastructure, labor resources.

вати підготовку і підвищення кваліфікації високоосвічених фахівців, здатних розвивати на сучасному рівні складну структуру суднобудівних підприємств. Сьогодні в Україні функціонують 20 великих та середніх суднобудівних та судноремонтних заводів, а також кілька десятків підприємств малотоннажного флоту, які виготовля-

Н.Тубальцева – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, М.Фатєєв – кандидат технічних наук, професор, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, А.Тубальцев – доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© Н.Тубальцева, Микола Фатєєв, А.Тубальцев, 2021

ють катери і яхти до 24 м. На них працює 6000 працівників. Їх роботу забезпечують 15 проектно-конструкторських бюро та наукових організацій, на яких працює 2000 фахівців. З 2017 по 2020 рр. було збудовано 42 судна та відремонтовано 531, з яких 148 для іноземних замовників. Незважаючи на такі цифри, потенціал суднобудівних підприємств використовується лише на 10%. В рейтингу 24 країн Європи, що займаються суднобудуванням, Україна сьогодні посідає 16 місце, а в 1990 р. вона займала п'яте місце. Однією з причин цього є те, що будівництво суден відбувається тільки на 6-7 верфях [2].

Для забезпечення їх діяльності в країні створена і успішно працює розгалужена система формування трудового потенціалу галузі, в першу чергу через підготовку і підвищення кваліфікації фахівців в вищих навчальних закладах та навчальних закладах професійно-технічної освіти. Сьогодні підготовку та перепідготовку фахівців для суднобудівної галузі України та інших країн світу здійснюють:

1. Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова;

2. Одеський національний морський університет.

Структури навчальних планів підготовки фахівців у галузі суднобудування побудовані так, щоб дати студентам комплексний набір фундаментальних знань, тим самим забезпечити випускнику свободу у виборі майбутньої спеціалізації. Для більш тісної взаємодії закладів освіти та виробництва в університетах впроваджується дуальна форма освіти, що підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Особлива увага приділяється перепідготовці та підвищенню кваліфікації фахівців галузі. Для цього створені та успішно працюють На-

вчально-науковий центр післядипломної освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова та Центр освітніх послуг Одеського національного морського університету. Заслуговує на увагу діяльність ліцензованого навчального центру суднобудівного заводу «Нібулон», який займається професійно-технічним навчанням, перепідготовкою, підвищенням кваліфікації за 11 основними суднобудівними спеціальностями.

У зв'язку з подальшим розвитком суднобудівної галузі та запровадженням нових сучасних технологій та обладнання, різко зростають вимоги до якості трудових ресурсів, їх перепідготовки та підвищенню кваліфікації. Незважаючи на певні проблеми, морські навчальні заклади України готові для підготовки фахівців всіх суднобудівних спеціальностей згідно міжнародних норм та вимог. Про це свідчить і кількість іноземних студентів, які навчаються в українських університетах і значний попит на випускників суднобудівними підприємствами інших країн.

На жаль, Україна є однією з найбільших країн – постачальників робочої сили та фахівців на світовий ринок праці, тому першочерговим завданням для країни стає необхідність виконання положень Морської доктрини до 2035 р. в повному обсязі, створення нових робочих місць і подальшому розвитку суднобудівної галузі.

Список використаних джерел:

1. Морська доктрина України на період до 2035 р. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/243196733>.

2. Промисловий портал. В Україні за три роки збудували 42 судна. URL: <https://uprom.info/news/ships/za-try-roky-v-ukrayini-zbuduvaly-42-sudna/>.

УДК 627.21:656.073

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ

Микола Фатсєв, Нікіта Ганчо

Морські торговельні порти є важливим елементом в системі міжнародних морських перевезень, частиною транспортної інфраструктури держави. Від ефективності функціонування портів, рівня їх технологічного оснащення, відповідності системи управління сучасним міжнародним вимогам залежить конкурентоспромож-

ність українського транспортного комплексу на світовому ринку.

Конкурентоспроможність морських портів визначається загальною величиною витрат вантажовласників при перевалці вантажів через порти та їх перевезенню. Кожний морський порт є елементом єдиної транспортної системи, учас-

М.Фатсєв – кандидат технічних наук, професор, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Н.Ганчо – студент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© М.Фатсєв, Н.Ганчо, 2021

ЩОМІСЯЧНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Виходив з 1904 по 1914 рр.

Відновлено з 1997 року

(св-во КВ №2308 від 05.12.1996 р.)

ISSN 1810-3944

Ел. пошта: ukreconomist@ukr.net

Тимчасова редакція

Головний редактор О. Мірошниченко

Засновник та видавець Ю. Коваленко

(св-во КВ №24973-14913Р від 09.09.2021 р.)

04060, м. Київ-60, вул. Орлівська, 15, к. 112

Видання здійснено за сприяння

ГО «Інститут перспективних досліджень»

(св-во про внесення суб'єкта видавничої

справи до Державного реєстру видавців та

розповсюджувачів видавничої продукції

ДК №4656 від 18.11.2013 р.)

Підп. до друку: 20.12.2021 р.

Замовл. № 2021/12

Тираж 300 прим.

При підготовці номера використовувалася інформація та матеріали з загальнодоступних джерел, у т.ч.:

<https://www.president.gov.ua/>

<https://zakon.rada.gov.ua/>

<https://www.kmi.gov.ua/>

<https://www.rnbo.gov.ua/>

<https://www.me.gov.ua/>

<https://minagro.gov.ua>

<https://www.mil.gov.ua/>

<https://minjust.gov.ua/>

<http://nrcu.gov.ua/>

<https://news.un.org>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ru.wikipedia.org>

<https://www.eurointegration.com.ua>

<https://tsn.ua>

<https://baltnews.lt>

<https://www.golosameriki.com>

<https://www.dn.com>

<https://www.foxnews.com>

<https://www.bel.fi>

<https://spektr.press>

<http://nuos.edu.ua/>

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Редакція журналу «Економіст» запрошує до авторської участі наукових співробітників, викладачів, аспірантів і докторантів, працівників підприємств, установ, господарських органів, представників ділових кіл. При розгляді пріоритет надається науковим публікаціям фундаментального та прикладного характеру, дискусійним матеріалам, а також опису успішних проектів розвитку підприємств і організацій вітчизняного бізнесу та територіальних громад.

Редакція не має можливості листуватися з приводу надісланих рукописів та повертати не замовлені матеріали, авторський гонорар не виплачується. Публікація наукових матеріалів здійснюється за умов мінімального авторського співфінансування завдяки благодійній та спонсорській допомозі.

До друку приймаються публікації в електронному вигляді: формат А4 (210x297 мм); шрифт Times New Roman (14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5; верхнє, нижнє, ліве поля – 20 мм, праве – 10 мм.

Українською й англійською мовами подаються:
- назва статті,
- ім'я та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада та ін. дані;
- анотація (3-6 речень).

Публікація має містити такі елементи (окремо не виділяються): чітка постановка проблеми; стислі, але зрозуміло викладені результати інших дослідників; мета дослідження; логічно сформульовані виклад дослідження, основні думки та пропозиції; висновки про досягнуті результати та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Список використаних джерел формується у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

UKRAINIAN JOURNAL
ЕКОНОМІСТ

ISSN 1810-3944

Ukr. J. Econ

з 2011 р. представлений
у міжнародній економічній
наукометричній базі
RePEc та індексується
вільнодоступною
системою GoogleScholar

журнал **ЕКОНОМІСТ**
передплатний індекс
в УКРПОШТІ

48382

